

PUNJAB PUBLIC SERVICE COMMISSION
COMBINED COMPETITIVE EXAMINATION
FOR RECRUITMENT TO THE POSTS OF
PROVINCIAL MANAGEMENT SERVICE, ETC - 2021
CASE NO. 3C2022

SUBJECT: PERSIAN (PAPER-II)

TIME ALLOWED: THREE HOURS

MAXIMUM MARKS: 100

NOTE:

- i. All the parts (if any) of each Question must be attempted at one place instead of at different places.
- ii. Write Q. No. in the Answer Book in accordance with Q. No. in the Q. Paper.
- iii. No Page/Space be left blank between the answers. All the blank pages of Answer Book must be crossed.
- iv. Extra attempt of any question or any part of the question will not be considered.

سوال نمبر 1: درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کریں:

الف: نقل است کہ عیال داری بود. نماز شام می رفت و هیچ چیز نداشت از طعام. و گرسنه بود و دل تنگ کہ: "به اطفال و عیال چه گویم کہ دست تھی می روم؟" در دردی عظیم می رفت. ابراهیم را دید ساکن نشستہ. گفت: "یا ابراهیم! مرا از تو غیرت می آید کہ تو چنین ساکن و فارغ نشستہ ای. و من چنین سرگردان و عاجز." ابراهیم گفت: "ہرچہ ما کردہ ایم از حج ہا و عبادتہای مقبول و خیرات سرور. این جملہ را بہ تو دادیم. تو بیک ساعت اندوہ خود را بہ ما دادی؟"

ب: آ آورده اند کہ سپاہ دشمن بسیار بود و ایشان اندک جماعتی آہنگہ گریز کردند. پسر نعرہ زد و گفت: ای مردان بکوشید یا جامہ زنان بپوشید. سواران را بگفتن او تہور زیادت گشت و ہیکار حملہ آوردند. شنیدم کہ ہم در آن روز بر دشمن ظفر یافتند. ملک سر و چشمش بیوسید و در کنار گرفت و ہر روز نظر ہیش کرد تا ولیعهد خویش کرد. برادران حسد بردند و زہر در طعامش کردند. خواہر از غرقہ بدید در بیچہ برہم زد. پسر دریافت و دست از طعام کشید و گفت: محالست کہ ہنرمندان بچرند و بی ہنران جای ایشان بگیرند.

سوال نمبر 2: مندرجہ ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کریں:

الف: گور جور شکم نیشی، هیچ مرغ در دام صیاد نیفتادی بلکہ صیاد خود دام نہادی. حکیمان دیر دیر خورند و عابدان نیم سیر و زاهدان سد رمق و جوانان تا طبق برگیرند و پیران تا عرق بکنند، اما قلندران چندان کہ در معدہ جای نفس نہاند و بر سفرہ روزی کس۔ جوانمرد کہ بخورد و بدہد بہ از عابدی کہ نخورد و بنہد۔ ہر کہ ترک شہوات از بہر قبول خلق دادہ است، از شہوتی حلال در شہوتی حرام افتادہ است۔

ب: از خوشحالی می دوید و بہ سہ تازی فکر می کرد کہ اکنون مال خودش بود. فکر می کرد کہ دیگر وقتی سر حال آمد و زخمہ را با قدرت و بی اختیار سیم ہای نار آشنا خواہد کرد. تہ دلش از این واہمہ خواہد داشت کہ مبادا سیم ہا پارہ شود و صاحب تار، روز روشن او را از شب تار ہم تار تر کند. از این فکر راحت شدہ بود. فکر می کرد کہ از این پش چنان ہنر نمایی خواہد کرد و چنان داد خود را از تار خواہد گرفت کہ خودش ہم تابش را نیاورد و بی اختیار بہ گریہ بیافتد۔

سوال نمبر 3: مندرجہ ذیل اجزا میں سے کسی ایک کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ اور تشریح کریں:

الف: یار مرا غار مرا عشق جگر خوار مرا
 نوح تویی روح تویی فاتح و مفتوح تویی
 قطرہ تویی بحر تویی لطف تویی قہر تویی
 آب تویی کوزہ تویی آب دہ این بار مرا
 آن قصر کہ چمنشید در او جام گرفت
 بہرام کہ گور می گرفتی ہمہ عمر
 در کار کہ کوزہ گری رفتم دوش
 ناگاہ یکی کوزہ بر آورد خر و فروش

ب: یار تویی غار تویی خواجہ نگہدار مرا
 سینہ مشروح تویی بر در اسرار مرا
 قند تویی زہر تویی بیش میازار مرا
 دانہ تویی دام تویی بادہ تویی جام تویی
 آہو بیچہ کرد و روبہ آرام گرفت
 دہدی کہ چگونہ گور بہرام گرفت
 دیدم دو ہزار کوزہ گویا و خموش
 کو کوزہ گرو کوزہ خر و کوزہ فروش

سوال نمبر 4: درج ذیل اجزاء میں سے کسی ایک جز کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ اور تشریح کریں:

۱۰

چون کنم دل به چنین روز ز دلدار جدا
من جدا گریه کنان، ایو جدا، یار جدا
بلبل روی سیمه مانده ز گلزار جدا
چه کنی بند ز بندم همه یکبار جدا
گسسته لنگر کنشی و ناخدا خفتست
عسین بخانه و شه در حرم سرا خفتست
کند درد سر حله بیدار و پارسا خفتست
ز بخت من خبر آرید تا کجا خفتست

ایر می بارد و من می شوم از یار جدا
ایر و باران و من و یار ستاره به و داغ
سبز نو خیز و هوا خرم و بستان سرسبز
ای سرا در نه هر سوی به زلفت بنده
هوا مخالف و شب تار و بحر طوفان خیز
غمت به شهر شب خون زنان به تنگه خلق
دلهم بسجده و جاده و ردا لرزد
درازی شب و بیداری من این همه نیست

الف:

ب:

سوال نمبر 5: درج ذیل اجزاء میں سے صرف تین کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ اور تشریح کریں:

۳۰

زیر خاک ما شرار زندگی است
زنده تر سو زنده تر تابنده تر
ارتقای ممکنات معمرش
عالم افروزی پیامور در عشق
ای جوانان عجم جان من و جان شما
تا به دست آورده ام افکار پنهان شما
دیده ام از روزن دیوار زندان شما
اتشی در سینه دارم از نیاکان شما
تا خدا بخشد ترا سوز و گداز
پای او محکم قند در کوی دوست
معنی او چون غزال از ما رمید
چشم را از رقص جان بردو خشد
مگر اینکه لذت او نرسد به نول خاری
دل ناصبور دارم چو صبا به لاله زاری
تهد آن زمان دل من ہی خوبتر نگاری
سر منزلی ندارم کہ بهیچم از قراری

قطعه نوری کہ نام او خودی است
از محبت می شود پاینده تر
از محبت اشتعال جوهرش
فطرت او آتش اندوز در عشق
چون چراغ لاله سوزم در خیابان شما
غوطه هار در ضمیر زندگی اندیشه ام
می رسد مردی کہ زنجیر غلامان بشکند
حلقه گرد من زنجیرای پیکران آب و گل
بهر روی را رفیق راه ساز
زانکہ روی مغز را داند پوست
شرح او کردند و او را کسی ندید
رقص تن از حرف او آموختند
دل و پروان فریبی به کلام نبش داری
چکنم کہ فطرت من به مقام در نسازد
چو نظر قرار گیرد به نگار خوبروئی
ز سر و ستاره جویم ز ستاره آفتابی

الف:

سوال نمبر 6: درج ذیل اردو اقتباس کا قاری میں ترجمہ کریں:

۱۵

خراسان کے بادشاہوں میں سے کسی بادشاہ نے محمود گنگین کو خواب میں دیکھا کہ اس کا جسم ریزہ ریزہ ہو کر بھرچکا تھا اور مٹی میں مل گیا تھا لیکن اس کی آنکھیں ابھی بھی آنکھوں کے کمرندوں میں گردش کر رہی تھیں اور ادھر ادھر دیکھ رہی تھیں۔ سب لوگ اس خواب کی تعبیر بتانے سے عاجز رہے۔ صرف ایک درویش بچہ گیا اور اس نے کہا کہ وہ ابھی بھی پریشان ہے کہ اس کا ملک دوسروں کے قبضے میں ہے۔

۱۵

سوال نمبر 7: درج ذیل سوالات میں سے کسی ایک سوال کا اردو یا انگریزی میں مفصل جواب لکھیے:

- ۱۔ شیخ سعدی شیرازی کی گلستان پر مفصل نوٹ لکھیے۔
- ۲۔ حافظ شیرازی کی غزل گوئی کا مفصل جائزہ پیش کیجیے۔
- ۳۔ جوامع الحکایات عونی کا تفصیلی جائزہ پیش کیجیے۔

240